

Na Ceistean a Dh'fheuch ri Catto

Comhradh Bhodach mu Chùisean na h-Albann

le T. M. MACCALMAIN.

DOMHNALL—Uill, a Dhonnchaidh, tha thu ann! Càit a bheil thu togail ort a nis leis an speal sin? Shaoil leam gun do bhuain thu do chuid coirce mu thràth.

DONNCHADH—Rinn mi sin, a bhalaich, ach tha mi toirt ceum suas a chuideachadh Iseabail mo phiuthar am Bràigh a' Bhaile. Chan eil e soirbh do bhantrach bhochd rian a chumail air spréidh is fearann is foghar, agus an t-aon ghille a th'aice air a thogail air falbh do'n arm.

DOMHNALL—An d'fhalbh Lachlann Iseabail, a Dhonnchaidh? Ach, nach iad a tha ceart coma dé nì iad! Car son nach fhàgadh iad balach mar sin, is a leithid de fheum air an tigh? Ciamar a tha iad a' saòilsinn a bheirear math as an fhonn, ma sguabas iad leotha a h-uile mac màthar a tha a' saothrachadh an fhearainn?

DONNCHADH—Ged thà, a Dhòmhnaill, ciamar a chumar dìon air an rìoghachd anns na timeannan cunnartach a th'ann, mur bi fir òga air an ionnsachadh an obair-airm? Gu dearbh, cha mhisde Lachlann idir dà bhliadhna a thoirt air falbh. Chì e iomadh rud nach fhaic e an so an Cùl-an-Tuim.

DOMHNALL—Is fìor sin, a Dhonnchaidh, agus cha mhath e. Sin agad dìreach an rud a tha a' milleadh na Gaidhealtachd. An òigridh a' falbh mu dheas, is iad a' faotainn blas air annasan an t-saoghail mhóir—agus, an sin, cùl an làimhe do Chùl-an-Tuim! Tha mise ag ràdh riut, a Dhonnchaidh, gur e fìor obair na truaighe a th'ann, mar a tha an tìr air dol fàs. Chan fhada gus nach bi de fhir anns a' bhaile-sa na chuireas bàta gu bràigh cladaich.

DONNCHADH—'S a bheil leasachadh air a' chùis, saoil thu, a Dhòmhnaill?

DOMHNALL—Thà, ma nì bruidhinn is bòilich e! Neo-ar-thaing comhairlean is iomraidhean is earailean! Chan iongnadh ged a bhiodh am paipear air fàs gann is daor leis na chaidh a chosg dheth a' cur a mach libeagan leabhraichean mu chor is ùr-leasachadh na Gaidhealtachd. Alba bhochd!

DONNCHADH—Is math a tha fhios agam cia air a tha thu a' dèanamh, a charaid! Riaghaltas dhaibh fhéin do na h-Albannaich! Nach e sin e? Sin agad do dhuan-sa an còmhnaidh. 'S e sin do leigheas-sa air gach dìth is easbhaidh a th'oirnn, eadar Ghaidhealtachd is Ghalldachd. Riaghaltas dha fhéin do Chùl-an-Tuim, deir mise. Tha e a cheart cho math dhuinn—no a cheart cho dona—a bhith air ar riaghladh le urrachan móra Lunnainn is a bhith fo riaghladh urrachan móra Dhun-éideann. Ach so am maighistir-sgoile a' nochdadh air faire! Có dh'iarradh nas fheàrr na e gus cùisean duilich a mhìneachadh?

DOMHNALL—Duine fiosrach, gun teagamh, a Dhonnchaidh. Chan eil fhios dé na tha de phaipearan-naidheachd a' tighinn chuige gach seachdain! Chuala mi Eachann Posta a' gearan an là-roimhe gu bheil an tigh-sgoile agus am mansa a' toirt barrachd oibre dha na a' chuid eile de'n choimhearsnachd uile gu léir.